

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobkyně: **I. A. M.**
bytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
se sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 2. 2023, č. j. MPSV-2023/49099-921,

takto:

- I. Žaloba *se zamítá*.
- II. Žalobkyně *nemá právo* na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému *se nepřiznává* právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Žalobkyně požádala o dávku mimořádné okamžité pomoci za účelem úhrady nákladů na pořízení dioptrických brýlí a fénu. Správní orgány jí přiznaly pouze dávku ve výši 300 Kč na nákup brýlí. Fén podle nich neslouží k zajištění základních životních potřeb. Krajský soud níže vysvětlí, proč správní orgány postupovaly správně.

II. Skutkové okolnosti a rozhodnutí správních orgánů

2. V lednu 2023 žalobkyně požádala o dávku mimořádné okamžité pomoci. Jako typ mimořádné okamžité pomoci ve formuláři uvedla *Nezbytné nebo odůvodněné náklady (předměty dlouhodobé potřeby)*. V popisu životní situace zmínila, že žije na ulici a loni o Vánocích ji ukradli tašku s několika věcmi, včetně fénu. Vznikla jí škoda asi 4 600 Kč. Dostala dávku v hodnotě 1 000 Kč, která jí ale ještě nepřišla a celou škodu nepokryje. Zároveň by potřebovala dioptrické brýle na čtení. V žádosti uvedla, že žádá o příspěvek na

nové brýle ve výši 300 Kč. I s fénem celkem 600 Kč. K žádosti doložila fakturu z Alzy na nákup brýlí v hodnotě 389 Kč a fakturu z Notina na nákup fénu v hodnotě 264 Kč.

3. Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Brně („Úřad práce“) rozhodnutím ze dne 25. 1. 2023, č. j. 29945/2023/BBA („rozhodnutí Úřadu práce“) žalobkyni přiznal dávku mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytného jednorázového výdaje ve výši 300 Kč. V odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že z popisu situace uvedené v žádosti o dávku plyne, že účelem dávky není potřeba nezbytných nebo odůvodněných nákladů (předmětů dlouhodobé potřeby), ale nezbytný jednorázový výdaj. Nejedná se tedy o situaci podle § 2 odst. 5 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi, ale o situaci upravenou v § 2 odst. 5 písm. a) téhož zákona.
4. Žalobkyně nebydlí standardním způsobem – je osobou bez přístřeší již od července 2020. Její situace proto není náhlá a nepředvídatelná. K žádosti o úhradu nákladů na fén Úřad práce uvedl, že v rámci systému dávek pomoci v hmotné nouzi nelze proplatit úhradu nákladů, které neslouží k zajištění nezbytných základních životních potřeb. Výdaje související s nákupem fénu se však nedají považovat za náklad, který by zabezpečil základní životní potřeby žalobkyně. Nejedná se o nepostradatelný předmět. Je únosné bez něj fungovat. Také jej nelze považovat za výdaj, který by byl nezbytný k řešení náhlé a nepředvídatelné životní situace.
5. Žalobkyně se proti rozhodnutí Úřadu práce odvolala. Žalovaný ovšem rozhodnutím ze dne 27. 2. 2023, č. j. MPSV-2023/49099-921 („rozhodnutí žalovaného“), zamítl odvolání žalobkyně a rozhodnutí Úřadu práce potvrdil. Poukázal na to, že žalobkyně k jiným žádostem o mimořádnou okamžitou pomoc dokládala, že z důvodu zajištění hygieny navštěvuje plavecký bazén. Mezi základní vybavení bazénu patří i vysoušeče vlasů. Proto se žalovaný s postupem Úřadu práce ztotožnil.

III. Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

6. Žalobkyně namítá, že Úřad obešel zákon, protože svévolně změnil typ dávky, o kterou požádala. Navíc se nezabýval ani výší dávky. Žalobkyně doložila, že brýle stály 389 Kč, nikoli 300 Kč. Argumentu žalovaného, že může využít fén dostupný v plaveckém bazénu, žalobkyně oponuje tím, že pobírá pouze příspěvek a živobytí a Úřad práce jí odmítá uhradit návštěvy bazénu. Žalovaný řádně neprovedl přezkum rozhodnutí Úřadu práce, pouze jej zrekapituloval.
7. Ve vyjádření k žalobě žalovaný uvedl, že brýle nejsou v kontextu zákona o pomoci v hmotné nouzi předmětem dlouhodobé potřeby, ale nezbytným jednorázovým výdajem. Podřazení nákladů pod konkrétní typ mimořádné okamžité pomoci ale stejně nemá vliv na rozsah, v jakém Úřad práce vyhověl žádosti žalobkyně. Požadovaný náklad na brýle jí Úřad práce poskytnul a výdaj spojený s pořízením fénu nelze podřadit pod žádný typ mimořádné okamžité pomoci. Účelem poskytnutí mimořádné okamžité pomoci je realizace práva na zabezpečení základních životních potřeb. K tomu fén neslouží. Při hodnocení existence nároku na mimořádnou okamžitou pomoc se dávka nepřiznává bez dalšího. Správní orgány v rámci své úvahy hodnotí, zda je požadovaná částka adekvátní. Žalobkyně uvedla náklady na pořízení brýlí ve výši 300 Kč a k tomu doložila nabídku na jejich zakoupení ve výši 388 Kč. Úřad práce jí při výkonu svého správního uvážení přiznal pouze 300 Kč. Z toho je zřejmé, že sledovaného účelu lze dosáhnout i pomocí této částky.

IV. Posouzení věci krajským soudem

8. Žaloba *není důvodná*.
9. Právní úpravu poskytování dávky mimořádné okamžité pomoci obsahuje zákon o pomoci v hmotné nouzi v § 36. Toto ustanovení upravuje několik kategorií osob, kterým lze dávku mimořádné okamžité pomoci přiznat. Jednou z těchto situací je (i) úhrada nezbytného jednorázového výdaje např. na správní poplatky za doklady, na jízdné, nocleh atd. [§ 36 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 2 odst. 5 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi]; nebo (ii) úhrada nákladů spojených s pořízením nebo opravou nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby [§ 36 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 2 odst. 5 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi].
10. Žalobkyně žádala o dávku mimořádné okamžité pomoci ve vztahu k druhé z uvedených situací. Chtěla si pořídit fén a dioptrické brýle. Úřad práce však vyhodnotil, že požadované výdaje odpovídají první z uvedené situací, tedy že se jedná o nezbytný jednorázový výdaj. Žalobkyně má pravdu, že tento svůj závěr Úřad práce nijak neodůvodnil. Ani krajskému soudu není jasné, z jakého důvodu by náklady na brýle a fén nebylo možné podřadit pod výdaj spojený s pořízením předmětů dlouhodobé potřeby. Zda se jedná o předměty nezbytné a základní, to je již otázkou splnění podmínek pro přiznání dávky.
11. Krajský soud se ztotožňuje s definicí pojmu „předmět dlouhodobé potřeby“, kterou ve svém sborníku vymezuje veřejný ochránce práv, podle kterého je dávku možné poskytnout na „konkrétní nezužitkovatelné funkční movité věci, které jsou nezbytnými základními předměty dlouhodobé potřeby, jež v rodině žadatele buď chybí, nebo jsou porouchané, a jsou ve vlastnictví žadatele nebo jeho rodiny či se jejich vlastnictvím stanou“ (viz Dávky pomoci v hmotné nouzi. Sborník stanovisek veřejného ochránce práv. Kancelář veřejného ochránce práv, 2017, s. 236, dostupné z: <https://bit.ly/3pBQubN>). Mezi typické příklady nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby ochránce řadí např. lednici, pračku, vařič, záchodovou mísu, postel, stůl, židli, umyvadlo, vodovodní kohoutek, dioptrické brýle atd. Naopak za nezbytné základní předměty dlouhodobé potřeby nelze považovat televizor, set-top-box, satelitní anténu, videorekordér, DVD nebo CD přehrávač.
12. Nezbytným jednorázovým výdajem, jehož optikou Úřad práce posuzoval žádost žalobkyně, je naproti tomu výdaj, k jehož úhradě neslouží jiné typy mimořádné okamžité pomoci. A týká se výdajů spojených zejména se zaplacením správního poplatku při prokázání ztráty osobních dokladů, při vydání duplikátu rodného listu nebo dokladů potřebných k přijetí do zaměstnání, s úhradou jízdného v případě ztráty peněžních prostředků, a v případě nezbytné potřeby s úhradou noclehu. Tento typ mimořádné okamžité pomoci tedy spíše dopadá na různé služby než na funkční movité věci.
13. S ohledem na povahu předmětů, k jejichž úhradě žalobkyně žádala o dávku mimořádné okamžité pomoci, se krajský soud domnívá, že je správní orgány měly správně podřadit pod náklady spojené s pořízením nebo opravou nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby.
14. Toto dílčí pochybení však ještě neznamená, že by rozhodnutí správních orgánů v soudním přezkumu neobstála. Jak totiž správně uvádí žalovaný, *výdaj spojený konkrétně s pořízením fénu nelze podřadit pod žádný typ mimořádné okamžité pomoci*. Proto i pokud by správní orgány posuzovaly žádost žalobkyně jako žádost o úhradu nákladů spojených s pořízením nebo opravou nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby, žalobkyně by podmínky pro přiznání dávky nesplnila.

15. Krajský soud musí souhlasit s tím, že fén není předmětem nepostradatelným k uspokojování základních životních potřeb. Ani žalobkyně ostatně ve své žalobě neuvádí, proč má za to, že nepostradatelným je. Fén není předmětem denní potřeby, který by byl pro život člověka nezbytný. Byť to žalobkyně subjektivně může pociťovat jinak. Smyslem dávky mimořádné okamžité pomoci není zajistit optimální životní komfort žadatele. Slouží výhradně k zabezpečení nezbytně nutné finanční pomoci pro překonání tíživé sociální situace (viz například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2021, č. j. 9 Ads 250/2020-40). Pořízení fénu na vlasy bohužel tento účel nenaplnuje.
16. Pokud jde o výši mimořádné okamžité pomoci na pořízení brýlí, žalobkyně sama ve své žádosti uvedla, že žádá o příspěvek ve výši 300 Kč. V této výši jí Úřad práce příspěvek přiznal. Vyhověl tak její žádosti. Rozhodnutí Úřadu práce nelze v tomto ohledu považovat za vadné pouze proto, že žalobkyně v řízení doložila fakturu za nákup brýlí vystavenou na částku 389 Kč. Ze žádosti o dávku neplynulo, že by žalobkyně požadovala úhradu plné částky jí konkrétně vybraných brýlí. Úřad práce neměl povinnost tuto plnou částku poskytnout. Nemusel proto ani blíže zdůvodňovat, proč žalobkyni neposkytl mimořádnou okamžitou pomoc ve výši 389 Kč. Ani tato námitka proto není důvodná.

V. Závěr a náklady řízení

17. Krajský soud pro nedůvodnost žalobních námitek žalobu zamítl. Neúspěšná žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. *Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.* V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát.

Brno 17. května 2023

Martin Kopa, v. r.
samosoudce